

Befejezésül pedig azt kívánom megemlíteni, hogy e javaslat egy igen jelentékeny kiegészítő része, mely azt tárgyalja: „*miként kelljen az oktató gazdának a kezdőgazda gyakorlati kiképzetése körül eljárni, és mire fordítsa figyelmét a kezdőgazda gyakorlathoz szokása ideje alatt*“ közel időben sajtó alá kerülend.

(Gazd. Lapok).

Balás Árpád, tanár.

Egy levél a vadászati törvényjavaslat tárgyában.

(Inke. Somogy megye. Május 11).

A küszöbön álló, s a megoldásra várakozó reform eszmék közt mindenesetre egyik legközérdekűbb tárgy a vadászat rendezése, illetőleg a vadászati jog törvényes szabályozása.

Alig képzelünk magunknak oly férfit, a ki a vadászat nemes elvé iránt meleg rokonszenvvel és érdeklődéssel ne viseltetnék.

Egyébként nemzetgazdászati szempontból óhajtom e kérdést én is mindenkor tekintetni, — és annak keresztülvitelénél azt zsinormértékül tartani, — mint fő momentumot.

De épen ezen tekintélyes incidensnél fogva nem vagyok képes még barátkozni mindenben azon elágozó különféle árnyalatokkal és nézetekkel, melyek ezen eszme megtestesítése körül mutatkoznak.

Ennek tolytán — a tárgy komolysága és fontossága szerént — előlegesen igen röviden megjegyezni bátorkodom, a nélkül, hogy talán vitát keresnék, azt: hogy Gr. F. L. az „Erdészeti Lapok“ IV-ik füzetében közzétett több nézeteit, minden gyakorlatiáguk mellett is, feltétlenül nem oszthatom.

Minthogy azonban nem füzetesen, hanem csak futólagosan szándékozom e nem csekély horderővel bíró tárgyhöz jelenleg hozzászólni, azért is mindenek előtt azt jegyzem meg részemről, hogy minél demokratikusabb alapon kívánom én e tárgyat a törvényben megoldva látni! mely a jelenkor szellemének, és követelményeinek legjobban megfelel! . . .

Meg fog bocsájtani Gr. F. L. úr midőn ez irányban bátorságot veszek megamnak tisztelet teljesen kimondani azt, hogy ezen szellemhez sokkal közelebb áll a törvényjavaslat, mint Gr. F. L. ur több rendbeli egyébként igen komoly egyéni nézetei!

E szerint igénytelen véleményem szerint nem elfogadható azon törekvés, hogy szabad vadászati területek ne létezhesse, mert ez által az egyéni szabadság is végkép megszűnnék! . . .

A 200 hold föld területet is mi nagyon elégségesnek tartjuk, annál is inkább, mert a vad végtelen, vagy ha úgy tetszik nagy mérvű elszaporodása, kisebb birtok viszonyok közt, kétségen túl a nemzetgazdaságnak előnyül nem szolgálhat, és soha sem fog szolgálni! a kár megtérítés legtöbb esetben nagyon precárius dolog, a haszonbéri élvezet pedig oly jelentéktelen, hogy abból a divó községi rendszer szerint nem igen fog valaki zsiros falatot ehetni!

Igaz, hogy erdész szájába, vagy tollába ily érvelés alig illik, de felül emelkedve, ennyi őszinteséggel tartozunk a tiszta igazságnak akkor, midőn e téren egy új törvény van születés alatt!

Nem helyeselhetjük egészen azon véleményt sem, mely Gr. F. L. urnál az I-ső fejezet e pontjában van kifejtve, mely szerint bérlők ne lehessenek azok, kik a vad tenyészetéhez kellő örököt, szakiérfiakat, és felügyelő személyzetet tartani vonakodnának! ily megszorítás elsőben nagy kellemetlenségeknek leendne szülő anyja, de továbbá az egyedárusítás bizonyos színezetét is önmagán hordaná az.

Kénytelenek vagyunk, a II-ik fejezetre nézve is, hol a vadászati jog bérbe adásáról szól Gr. F. L. ur, ha bár némi tartozkodással, de őszintén megjegyezni azt, miszerint az ott kifejtett földesuri elsőégi jogot sem helyeselhetjük törvényleg kimondatni, mert ily elsőégi jog, — privilegium által a törvény democraticus zamatja vétetnék el.

A ministeri törvényjavaslat 20. §. 9 betűjét, hol a tojások elszedése tilalmaztatik, nagyon világosnak és szabályszerűnek tartjuk, azért is a IV-ik fejezetben Gr. F. L. ur a fázán kertekbeni manipulációra vonatkozó ez ügybeni megjegyzéseiben egy kis scrupulust látunk. Azonban

egészen ellenkezőleg a 22. §-ra vonatkozó észrevételei Gr. F. L. urnak annyira gyakorlatiak, hogy azok ellen józanul nem is okoskodhatni.

De nem hagyhatjuk helyben azt, hogy a ministeri törvényjavaslat 26. §-a ellen, mely a kártékony vadak elpusztításáról szól, ezek közé sorolván a vaddisznót is, a Gr. F. L. ur által tett megjegyzésekben kifogás tétetik. Nem szándékunk a jelen kérdés vitatásánál a természetten azon osztályzását bírálgatni, mely szerint ha ragadozó, akkor kártékony; hanem egyszerűen, és egyenesen kimondjuk azt, hogy a vaddisznó kártékony; sőt többet mondunk, azt t. i. hogy pusztítólag kártékony állat! ezen állításunkat a tapasztalat eléggé bebizonyítja; csak utazzuk be azon megyék vonalait, hol a nagy Bakony hosszú lánczolata elnyulik, és mindenütt amaz általános érzékeny panaszt fogjuk hallani föld bérlők, községek ajkairól, hogy az ott most már nagy mérvben elszaporodott vaddisznó mennyi temérdek károkat okoz. Nemzetgazdászati szempontból kiindulva, a ministeri törvényjavaslat 26. §-át tehát igen is czélszerűnek tartjuk! . . . mely practicus szakemberek tollából folyván ki, a jelen kérdésnél nem egyesek szenvedélyét mérlegelte, hanem fő tekintettel ugy látszik a cultura-, s az industria fejlődhetésére volt! Egyébként a vadkártérítési ellenvetés itt e kérdés megvitatásánál figyelembe alig vehető, mert jól tudjuk, hogy a kár ez uton legtöbbször alig van fedezve, egyébként ha tetszik valakinek és van tehetsége, ezen általánosan beismert kártékony vadszaporitáshoz, s azok továbbrai tartasához, építtessen vadaskertet magának!

A VI-ik fejezetben Gr. F. L. ur a vadászat ügyének egy külön független bíróságot, illetőleg Erdélylyel együtt 5 kerületben önálló törvényszéket óhajt! Nagy súlyt fektetünk mi is a pontos és gyors igazságszolgáltatásra, társadalmi érdekeink ezt minden irányban egyiránt követelik; de mindamellett is nem tagadhatjuk, hogy az erdőszetnek sokkal magasabb igényei is vannak, mint a vadászati jogperek! elsőben tehát a szükségességre, és csak aztán terjeszkedjünk ki a hasznosokra!

Nem akarjuk egyébként jelen igénytelen felszólalásunkkal azt erősíteni, hogy a min. törvényjavaslat talán bizonyos módosítások alá nem volna vehető, ezt megtűri, és megtűrte még eddig minden emberi mű; hanem

annyit akartunk jelezni, hogy csak azon indítványok vehetők figyelembe, melyek minden esetre tökélyesebbek az eredeti szerkezetnél! — Quot capita tot sensus, — ezen közmondás a jelen kérdés, a vadászati jog szabályozásnál nagyon alkalmazható! . . . és a hány ház annyi szokás! az áll az eddigi vadászati gyakorlatnál! Végezetül annyit vagyunk bátrak még kijelenteni, hogy habár óhajtjuk is hogy az új vadászati törvények democraticus alapon nyugodjanak, de a mellett óhajtjuk azt is, hogy abban a fegyvertarthatási jogra minél nagyobb figyelem legyen fordítva; ezt a sok többi közt, főleg a társadalmi nyugodt élet, a közbiztonság, fenhangon követeli; s talán nincs is oly józan polgára a hazának, ki az etéren való megszorítást félre magyarázná, és nem azt tartaná szem előtt, hogy salus reipublicae, suprema lex!

Neisidler János,

inkai uradalmi főerdész.

Megjegyzések a fennebbi levélre.

A véletlen úgy akarta, hogy a fennebbi levélben kifejezett nézetekkel még azok közzététele előtt megismerkedjem, és szerencsésnek tartom magamat, hogy szerény megjegyzéseimet arra, még ezen füzetben megtehetem.

Engedje meg t. N. J. úr kimondanom, hogy becses levélben kifejtett nézeteinek alapelvei ugyanazok, mint amelyekre én e lapok júniusi füzetében közlött „A vadászati jog a tulajdonjognak elválaszthatlan tartozéka“ című cikkemet alapítottam; pedig N. úr levele május 11-én, tehát az idézett cikk-nél korábban kelt.

Megvalloim felette jól esett nekem ezen felfedezés, mert ebben bizonyítékát láttam annak, hogy ezen alapelvek helyesek, s hogy akkor, midőn nekik kifejezést adtunk, csak elfogultságtól megtisztult meggyőződésünk sugallatának engedtünk. A különbség köztünk csak az, hogy míg N. úr csak a Gr. F. L.